

„Vedutái azonban nem szolgálnak pontos útleírással, földrajzi vagy műemléki hűséget is hiába keresünk bennük, nem is futó emlékképek, hanem belülről konstruált és kivetített látomások.”

ABA-NOVÁK VILMOS (1894-1941)

Tengerparti város, 1930

ABA-NOVÁK VILMOS (1894-1941)

Tengerparti város, 1930

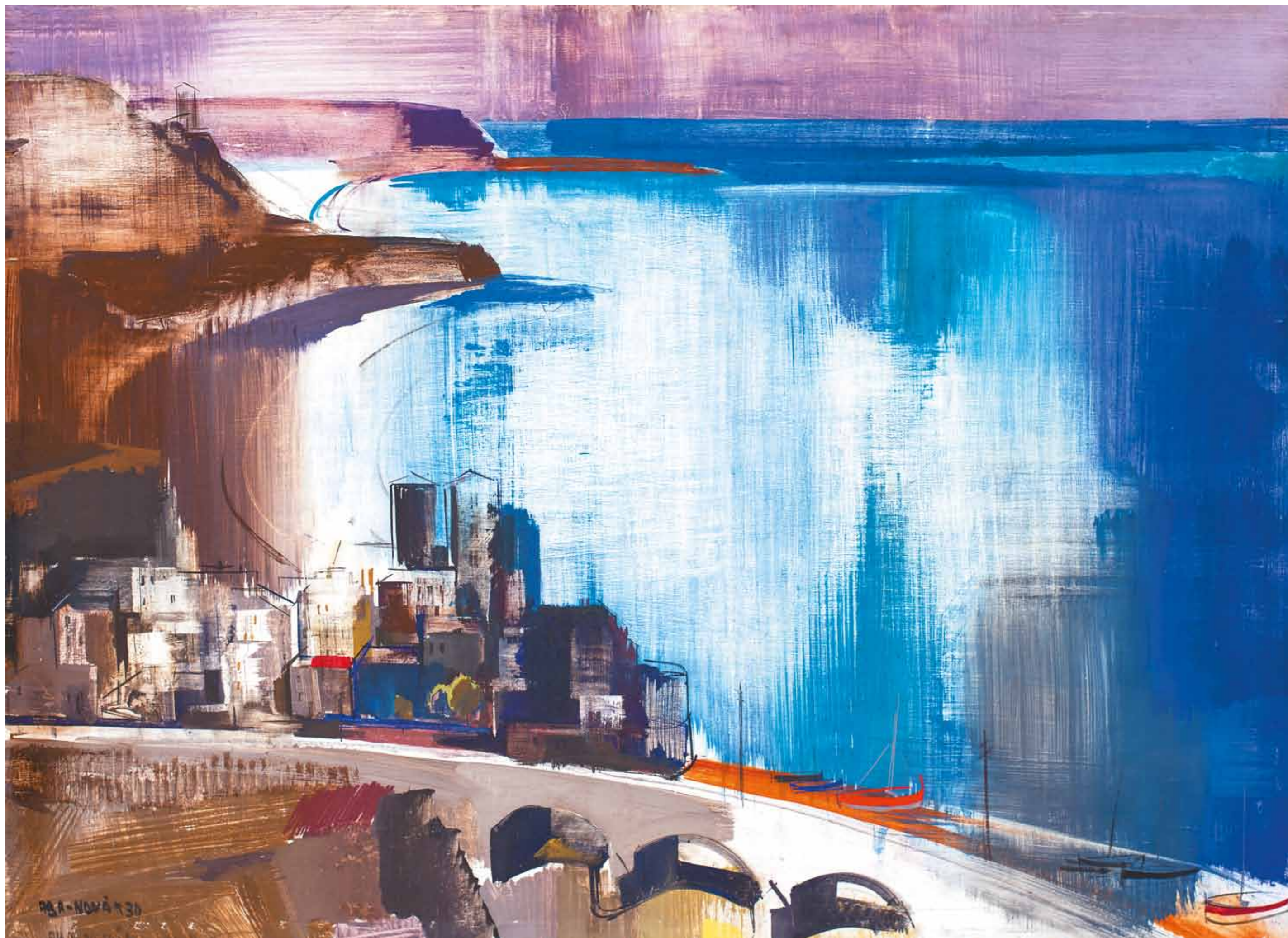
Tempera, fa, 52,5x72,5 cm
Jelezve balra lent: Aba Novak 30, Aba Novák

Kezdő ár: 14 000 000 Ft / 43 077 EUR
Becsérték: 20 000 000 – 26 000 000 Ft
Estimated value: 61 538 – 80 000 EUR

FELTEHETŐEN KIÁLLÍTVÁ:

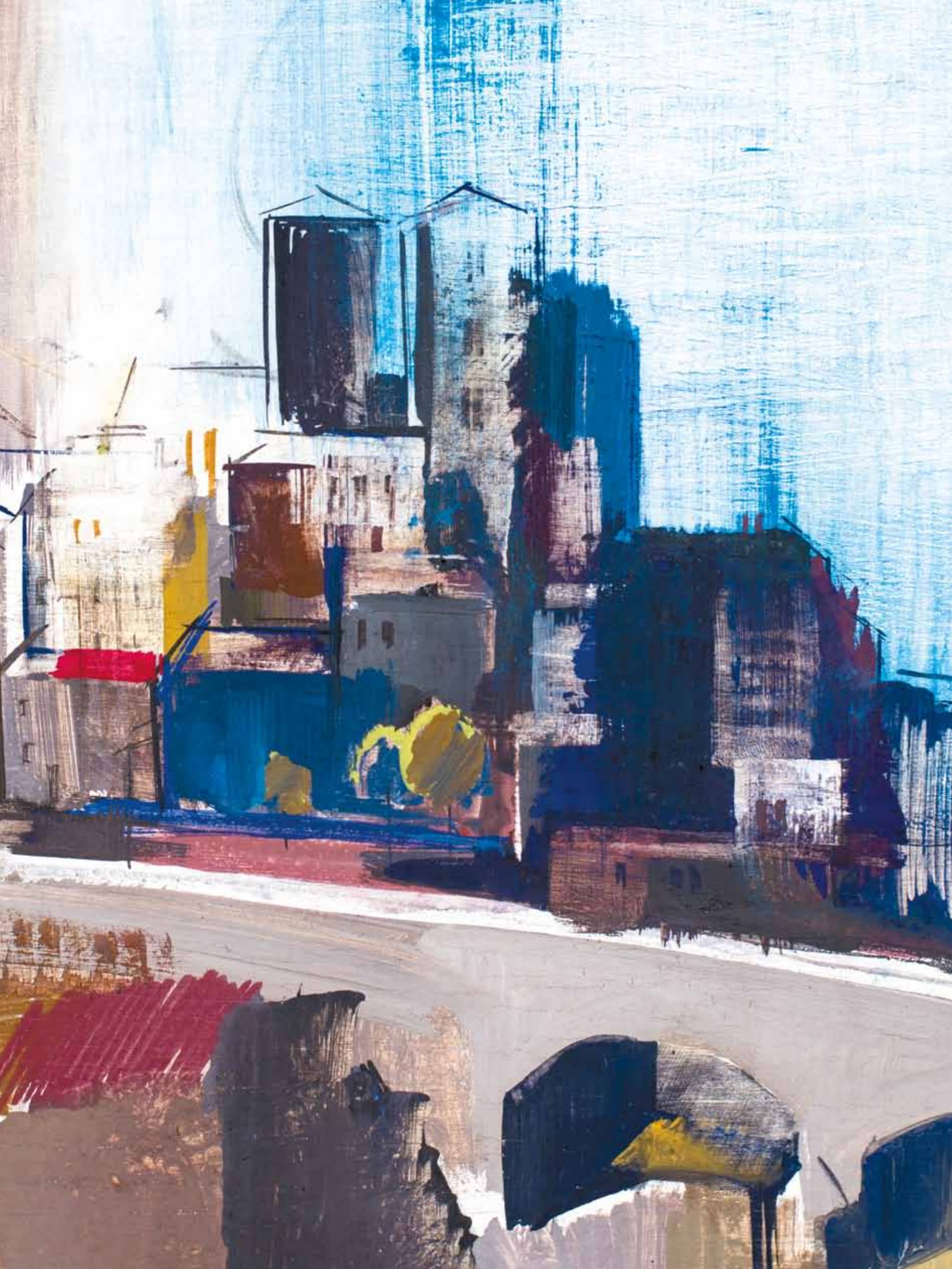
■ Aba-Novák Vilmos és Pátzay Pál
gyűjteményes kiállítása,
Ernst Múzeum, Budapest, 1931. február.

ABA-NOVÁK 21

1. Tengerparti város viaduktal, 1920-as évek

Aba-Novák Vilmos és Patkó Károly az 1929 és 1930 nyara közötti időszakban, a római Magyar Akadémia ösztöndíjasaiként utazták be Közép- és Dél-Itáliát, valamint Szicíliát, valamint érintett helyszínen motívumok garmadáját gyűjtve. Aba-Novák 1929. szeptember 15-én így írt erről: „Két napja újra Rómában vagyok, miután 3 hétig Umbriát kószáltam, Perugia, Assisi, Arezzo (rajzolva) és három hetet az Adria partján Francavilla al Mare és San Vitóban töltöttem, Patkó Karollal együtt. Umbriában a közepkorból itt felejtett, a rá következő koroktól egyáltalán nem érintett kisvárosokban gyönyörködtünk. →

Francavillában egy hetet időztünk – ez fürdőhely. A relatíve mondén élet (kb. Siófok vízója) azonban tovább űzött még délebbre, San Vito Marinóba, ahol festő még nem járt! Halászfalu! Színes vitorlák, színes halászkosztümök! Narancs, ordító kék! Sajgó zöld! Gyönyörök tébolya! Ezeket a dolgokat raktuk papírra, hogy a római, immár elkészült műteremben mindezt realizáljuk, hogy majdan idővel, és pedig remélem, rövidesen pénzre tegyük, egyrészt a szenvedő emberiség, másrészt a mi javunkra.” A humoros hangvételű beszámoló pontosan érintkezteti, milyen lenyűgöző hatással volt Aba-Novákra és Patkóra az itáliai környezet. „Ordító”

kékek és „sajgó” zöldek között barangolva, barátjával versengve vetették papírra ceruzával és vízfestékekkel élményeiket, hogy azután nyugodt, műtermi körülmények között dolgozhassák táblaképekké a megtalált gyönyörűségeket. Erre 1929 tele és 1930 tavasza között került sor, már Rómában, a kezdeti nehézségek után immár munkavégzésre is alkalmassá vált Palazzo Falconieriben. Aba-Novák 1930. június 4-én távozott innen, és pár nap múlva már Budapesten volt. **Az Itáliában töltött hónapok gyökeres változást hoztak művészetében, mely életműve további részét is meghatározta.**

2. A Ligur tenger partján, 1930
Fotó: Regione Liguria - Historical Archive

3. Alassio, a Ligur tenger partján, 1940
Fotó: Regione Liguria - Historical Archive

„Művészi problémáinak megoldásához legszívesebben architektúrás, hegyes olasz tájat választ. A hegyen emelkedő vagy dombra kúszó középkori olasz városok – Perugia, Assisi, Subiaco – egyszerű, tömeges épületeikkel, szilárd falakkal kitűnő alkalmat adnak művészi elvei megvalósítására. **Vedutái azonban nem szolgálnak pontos útleírással, földrajzi vagy műemléki hűséget is hiába keresünk bennük, nem is futó emlékképek, hanem belülről konstruált és kivetített látomások.** Római korszakának e művei megkapóan éreztetik a patinás, ütött-kopott, múltba merülő, merengő rokkantságuk ellenére is fenséges olasz városokának hangulatképét.” – írta a művész új képeiről Gerevich Tibor 1931-es *Római magyar művészek* című tanulmányában. Gerevich, aki a Római Magyar Akadémia megalapításával elévülhetetlen érdemeket szerzett a magyar kultúrának, a művész új technikájára is kitért írásában: →

„Rómában áttért a temperatechnikára és újabb képei csaknem kizárólag ezzel készültek. A tempera kemény tüze, el nem lágyló ereje pompásan megfelel konstrukciós törekvéseinek. Szürkével vagy barnával aláfestett képeire bátran dobja a legmerészebb, a legtüzesebb színeket, s finom ecsetheggyel rajzolja, építi meg architektúráit, veti oda utolérhetetlen könnyedséggel és biztonsággal ciprusfáit vagy alakjainak körvonalait.” Aba-Novák az első Rómában töltött hónapok során, egy több mint nyolc négyzetméteres kocsmajelenet festése közben döbbsen rá, hogy új témáihoz és változóban lévő művészi állásához új festőtechnikákra is szüksége van. Új utakat keresve talált rá az olajtól eltérő felületet eredményező és más ecsetkezelést igénylő temperafestésre. S bár már 1928 óta kacérkodott ezzel az anyaggal, de végérvényesen csak 1930-ban tért át az olajfesték használatá-

ról a temperára. Néhány évig még kísérletezett ugyan a hordozóanyagokkal, így hol vászonra vagy kartonlemezre, hol pedig falemezre vagy farostlemezre dolgozott, de egyre gyakrabban alkalmazta a később legmegfelelőbbnek bizonyult, kiváló minőségű külföldi falemezt, melynek alapozását a lehető legfinomabb márvány simaságúra csiszolta, majd erre, lazúrosan vitte fel a saját maga által gyártott és forgalmazott, tiszta, keveretlen tubusszíneket.

A most aukcióra kerülő Tengerparti város is ebbe a legkorábbi, 1930-as sorozatba illeszkedik, és feltehetően szerepelt 1931 februárjában, a művész Ernst Múzeumban rendezett gyűjteményes kiállításán. A konkrét helyszín helyett a középkori itáliai kikötővárosok esszenciáját adó kompozíció, a mester e témában festett legkiválóbb művei közül való.

RUM ATTILA

